

POVESTE CU FRUNZE

Trecuse de Casa de piatră, ajunsese în capătul străduței minuscule pe care locuia Bărbuț. Privise înainte, la noroiul omniprezent, și se gândise vreo zece secunde cum să-l ocolească. Știa că nu există nicio soluție, dar așa învățase de la bunicul lui, că e bine să stai pe gânduri înainte să faci ceva, indiferent ce-ar fi. Îi spusese asta cam pe la vârsta de șase-șapte ani, când memoria îi era proaspătă și deschisă la toate aiurelile, cu atât mai mult la cele spuse de bunicul, pe care-l admirase întotdeauna. De altfel, era și asta tot o învățătură de-a lui, că omul e bine să admire pe cineva, că asta însemna a avea un model în viață. Iar copilul începuse prin a-și admira bunicul, ca primă încercare. Ridică pentru o clipă ochii spre cer și oftă dezgustat, apoi făcu primul pas.

Nu asta era lumea în care voia să trăiască, adică,

într-un fel, ar fi putut fi asta, dar unele lucruri nu i se păreau prea grozave. De exemplu, noroiul, dacă ploua, ulițele se făceau „ca toți dracii”, ca să folosim tot o expresie de-a bunicului, adică erau pline de gropi în care te puteai adânci până la genunchi. Mai ales că majoritatea drumurilor erau în pantă, de fapt aproape toate, cu excepția celui care ieșea din sat și al acelei ulițe minuscule, aproape o potecă, pe care se afla el acum, și care constituia limita superioară a satului. Era un sat ale cărui case stăteau aplecate deasupra unui râu, cu ulițe drepte, închis într-un chenar uniform, din care el, cel puțin, își propusese să plece cu prima ocazie. Numai că acea ocazie întârzia să apară, iar el ajunsese la vârsta de paisprezece ani și se gândea uneori că viața nu-i oferise cine știe ce satisfacții. Dar asta numai în momentele în

care se lua foarte tare în serios și își puna probleme existențiale. În restul timpului, urca sau cobora ulițele satului, pregătindu-se pentru micile aventuri ale fiecărei zile.

Bărbuț locuia tocmai în capătul uliței aceleia, era o casă mică, văruiată de taică-su într-un albastru țipător. Mișu râdea de fiecare dată când o vedea. Îi spusese de nenumărate ori lui Bărbuț să-și convingă tatăl să facă ceva, era o culoare „ca toți dracii”, nu înțelegea că râde lumea de ei, chiar nu le păsa deloc? În plus, casa părea că se micese pe zi ce trece, temelia se afunda parcă tot mai mult în pământ, astfel că Mișu își avertizase prietenul că avea s-o pătească. „Cum așa”, întrebuse Bărbuț. „Simplu, îi zisese. O să muriți îngropați de vii și n-o să știe nimeni de voi. O să vă duceți la fund, casei ăsteia îi place pământul.” „Prostii, zisese Bărbuț, enervat.”

Bărbuț nu se speria cu una, cu două. Cel puțin nu de vorbele lui Mișu, la care ținea cu adevărat. Pe toți ceilalți îi pocnea de nu se vedeau. Era bătașul satului, campionul universului. Pentru că universul lor era mic, numai un deal, o pădure și un râu. Cum rezumase odată bunicul, satul lor era jumate deal, jumate vale. Numai că jumatea care era vale nu era jumate, ci era un biet râșor care mai rontăia câte puțin din marginea dealului, apropiindu-se mai mult de inima satului. Era un râu plictisit, ca mulți dintre locuitorii satului.

Mișu și Bărbuț nu erau așa de plictisiți în ziua aceea. Îi trimisese directoarea școlii să adune frunze de dud. Era ultima invenție la școală, creșterea viermilor de mătase. În fiecare zi erau de serviciu doi elevi, care trebuia să aducă dimineața vreo doi saci de frunze. Viermii ocupaseră patru săli de clasă, și sacii trebuia să fie din ce în ce mai mari ca să-i sature. Pe măsură ce treceau zilele, deveneau imenși și se mișcau întruna și energia asta a lor îi enerva tare pe copii, care nu aveau ochi să-i vadă. Directoarea încerca să-i amăgească, spunându-le că vor asista la o schimbare extraordinară și că acel an avea să fie o lecție nemaipomenită pentru ei. O să vedeți cum viermii aceștia devin gogoși, le zisese. Numai că drumul de la vierme la gogoasă era tare lung și copiilor nu le plăcea mirosul acela și târâitul neîncetat al viermilor. Dacă era liniște, îi puteai auzi cum mănâncă. Erau niște monștri mici, de care trebuia neapărat să scape. Dar nu știau cum. Îi învățase cineva să le presare pe frunze cât mai multă sare. „Le place”, le spusese omul râzând cu înțeles. Mișu bănuise că viermii aveau să se umfle de la sare, făcându-se ca toți dracii. După care aveau să explodeze.

– Va mirosi îngrozitor în ziua aceea, gândise el cu voce tare.

Dar viermii se încăpățâneau să trăiască. În plus, se găsisse cineva care să-i dea de gol la directoare, care nu era în toate mințile. Îi chemase la careu și urlase la ei o oră întregă. Era un mesaj viclean, legat de gospodăria comunală, de responsabilitatea fiecărui mic comunist și de școală, care îi educa nu doar pentru ei, ci și pentru patrie. Iar patria avea mare nevoie de viermii aceia, îi plăceau al dracului de mult și copiii trebuia să-i păzească încă vreme îndelungată, hrănindu-i cu frunza de dud pentru care era nevoie să parcurgă drumuri tot mai lungi

și tot mai dese. În plus, directoarea le schimbuse sacii, le găsisse unii mai încăpători și frunza de dud trebuia îndesată cât se putea de mult.

Apropiindu-se de casa lui Bărbuț, Mișu izbucni, ca de obicei, în râs. Era plin de noroi până la genunchi și se opri câteva clipe să-și admire pantalonii. Temelia părea să se fi adâncit din nou, dar el nu mai voia să insiste. Într-o zi îi spusese chiar lui Bărbuț tatăl că ar fi fost bine să o măsoare în fiecare zi, dar omul nu păruse prea interesat. Ba chiar se uitase urât la el și, îndepărtându-se, îi transmisese ceva de genul „să vină mă-ta s-o măsoare”. Dar Mișu nu avea să-i spună asta mamei sale, nu avea niciun sens, nu o interesa pe ea casa altora. Tatăl lui Bărbuț era un om destul de ciudat. Era înalt de aproape doi metri, slab mort și cu un picior mai scurt, iar pe lângă toate acestea, mai vorbea și urât la beție. Iar beția nu era ceva neobișnuit pentru el. Lumea zicea că fusese rodul unei iubiri de-o noapte, în cimitir. Cică tatăl lui se aflase în sat doar în trecere, dar avusese destul timp să o seducă pe biata fată. Venea seara, pe ascuns, și o chema la poartă. După care se ducea cu ea și se iubeau în cimitir. Numai în cimitir, așa sublinia fiecare om care spunea povestea asta. Numai acolo! Omul trebuie că era nebun, dacă nu era dracul în persoană. Iar fata îl ascultase și făcuse una nefăcută. Așa că tatăl lui Bărbuț era normal să fie așa și oamenii, deși fugeau de el cât puteau, îl înțelegeau. Nu-și cunoscuse niciodată tatăl și nu suporta să i se vorbească despre el. Mai ales mila nu o putea suporta tatăl lui Bărbuț și nu erau puțini cei care luaseră bătaie din cauza asta. Nu părea un om puternic, dar nu îndrăznise nimeni să-i opună rezistență, niciodată. Le era frică de el, pur și simplu.

Bărbuț era deja la poartă, uitându-se la Mișu, cum se hlizea.

– Iar a intrat, zise Mișu.

– A intrat pe dracu. Unde vezi tu c-a intrat?

– Se vede cu ochiul liber, să mor io!

Bărbuț se uită chiorâș la prieten, apoi la casă, după care dădu din umeri:

– Să mori, dacă asta vrei.

Mișu își dădu seama că-l supăraseră, așa că-l bătu prietenește pe umăr, dar Bărbuț se scutură imediat.

– Ai fost? îl întrebă.

– Am fost, zise Bărbuț cam posomorât.

– Și?

– Și... ce?

– Cum era?

– Ce să fie?

– Aia... Chestia aia pe care ai vrut s-o vezi.

– Lasă, mă, nu vrei să știi, continuă Bărbuț.

– Dacă nu-mi spui, nu mai vorbesc cu tine o săptămână!

Prietenul dădu nepăsător din umeri.

– Nu mai vorbesc o lună, accentuă Mișu, iar Bărbuț schiță același gest.

– Nu mai vorbesc niciodată, amenință Mișu și se opri.

– Bine, mă, îți spun, zise Bărbuț. Era... așa...

– Cum?

– Păi lasă-mă să zic!

– Dar spune-odată!

– Era ca un clește!
Mișu îl privi neîncrezător, iar Bărbuț lăsă ochii în jos, oarecum rușinat.

– Mă, sigur ai fost?
– Sigur.
– Și te-ai uitat?
– Daaa, m-am uitat, dar nu se vedea prea bine, era întuneric acolo.

– Și-atunci cum poți să spui că era ca un clește.
– Am presupus...

Mișu încrunță ușor din sprâncene, după care dădu, la rândul lui, din umeri. La urma urmei, Bărbuț fusese mult mai curajos, el nu avusese curajul să facă asta și probabil nu-l va avea niciodată. Până și bunicul îi spusese că îl considera cam fricos, lucru care-l îndepărtase pentru o vreme de la inima lui. Dar dacă asta era realitatea, trebuia să creadă, la urma urmei.

– Adunăm? întrebă Bărbuț.
– Adunăm.

Se îndreptară, prin noroi, spre capătul uliței, după care coborâră spre râu. Trecură de casa lui Mișu, iar acesta refuză să privească spre ea. Când pleca de acasă voia să uite de tot, până și de propria familie. De fiecare dată spera să fie plecarea cea mare, cea adevărată, acea plecare care-l va duce departe, într-un oraș imens, în care toate străzile erau asfaltate și iluminate pe timp de noapte, în care nu simțea mirosul acela de noroi amestecat cu balebă și în care nu locuiau decât oameni cumsecade. Niciun bărbat zămislit în cimitir, nicio directoare nebună, niciun vierme de mătase. Orașul acela mare avea să fie locuit numai de oameni speciali. Oameni ca el, se gândea, după care zâmbea, oarecum jenat. Traversară râul și o apucară pe mal în jos, într-o zonă pe care nu o exploraseră aproape deloc. Era zona în care murise bunicul lui Mișu, în urmă cu trei ani. Se așezase la umbră și rămăsese acolo. Toată suflarea satului îl căutase timp de câteva ore și nu știuse nimeni de ce murise. Mișu nici nu credea că murise și aștepta uneori, oarecum temător, să-l vadă venind. Dar bunicul său fusese un om încăpățânat, o recunoscuse chiar el, de nenumărate ori.

Râul era mărișor în ziua aceea. Undeva, în amonte, se spunea că se construise o hidrocentrală. Apa râului era acumulată într-un bazin imens și abia dacă mai curgea câte un firisor. Din când în când însă, oamenii ăia îi dădeau drumul și râul se dezlănțuia la vale, tulbure și agitat. Dacă mai și ploua, dobânda uneori o culoare aproape negricioasă.

Copiii trecură de o zonă de sălcii, după care ajunseră într-o pădure de arini. Satul se vedea din ce în ce mai departe, dar ei nu se opriră. A doua zi trebuia să hrănească viermii de mătase. După pădurea de arini urmă încă una de sălcii și încă una de arini. Râul curgea cu un zgomot neobișnuit, ca un fel de hârâit sau ca un hohot stins. Porțiunile de sălcii și de arini alternau invariabil. Se îndepărtaseră deja bine de sat și nu se simțeau în largul lor, dar le era rușine să-și recunoască frica. Li se spusese clar că în direcția aceea aveau să găsească duzi înalți, cu frunză atât de mare, încât sacii aveau să se umple imediat. Era de ajuns să tragă de o ramură și să culeagă

câteva frunze. Astea mari le plăceau cel mai mult și viermilor de mătase, dar nu acesta era motivul pentru care le căutau ei.

– Auzi, Bărbuț, zise Mișu, tu sigur ai fost acolo?
– Sigur, răspunse Bărbuț, fără să-l privească.
– Și te-ai uitat tu, așa, și nu ți-a fost frică?
– Nu mi-a fost.
– Deloc?
– Deloc.

Băieții își continuară mersul, sperând încă să găsească duzii aceia cu frunze uriașe. Erau obosiți și lui Mișu îi trecu prin minte că ar fi putut să doarmă pe malul râului, nu putea să li se întâmple nimic. Casa era deja prea departe. Trecură de încă o porțiune cu arini și de încă una cu sălcii. Apoi încă una de arini, parcă mai deasă ca toate celelalte și Mișu se gândi că era posibil să se lase seara, deși nu putuse să treacă atât de mult timp. Înaintară fără să vorbească, grăbind puțin pasul, din dorința de a depăși cât mai repede porțiunea aceea. Le era rușine să-și recunoască oboseala și frica, însă nu erau în stare să-și ascundă un clăntănit ușor al dinților.

– Pe aici a murit bunicul, zise Mișu, încercând să-și ascundă teama.

– Nu mă interesează, zise Bărbuț, hai să adunăm odată frunza aia.

– E cam târziu, zise Mișu, începând se cedeze.

În depărtare, pădurea părea că începe să se rarefieze. Râul se auzea tot mai puțin și cei doi se gândiră pentru prima oară că s-ar putea rățaci. Râul era singurul lor reper, nu era de ajuns să meargă înapoi. O luară totuși la fugă în direcția luminișului aceluia, sperând să scape cât mai repede. Frunzele uscate le foșneau sub picioare, mărindu-le și mai tare spaima.

– O să ne rătăcim, zise Mișu, continuând totuși să alerge.

– Ba nu, o să ne întoarcem cu bine, zise Bărbuț.

Până la urmă pădurea de arini luă sfârșit. Ieșiră într-un luminiș foarte larg, în care părea să adie un vânt prietenos. Chiar în mijlocul lui se zărea un copac înalt, un dud cu frunze cum cei doi copii nu mai văzuseră niciodată până atunci. Începură să rătăcă, nu fuseseră mințiți. Apoi hohotul încetă și se gândiră că făcuseră un drum lung și că erau departe de râu. Desfăcură sacii și se aruncară înspre prima creangă, aplecând-o până aproape de pământ. Era ascultătoare, parcă voia să le facă un bine viermilor acelora. Începură să rupă frunzele cu putere, aproape cu mânie. Își promisera că aveau să omoare cel puțin o parte din viermii ăia și își imagină cum aveau să-i zdrobească cu degetele, transformându-i într-o pastă albă, care nu avea să mai devină niciodată gogoasă. Sacii păreau să se umple destul de repede, iar lumina le mai promitea un minim răgaz pentru întoarcere. Lăsară prima creangă și se aruncară spre cea de-a doua. În momentul acela văzură însă că deasupra ei era ceva lipit de trunchiul copacului, ceva de o culoare diferită, un albastru asemănător casei lui Bărbuț.

– Ce să fie? întrebă Mișu, dând drumul la creangă.

Bărbuț se ridică pe vârfuri, trase creanga în jos și privi cu atenție.

– E o... cruce, spuse el.

Prinsă de trunchi cu câteva cuie, o cruce mică se găsea chiar deasupra lor și Mișu se gândi instantaneu la bunicul său și înțelese că nu avea să mai vină acasă. Aruncă sacul și se întoarce spre pădurea de arini. Bărbuț îl privi câteva secunde, după care aruncă, la rândul lui, celălalt sac și se îndreptă spre Mișu, înjurând-o pe directoarea aia împuțită de mamă și de viermii de mătase. Își bătu din nou prietenul pe umăr, încurajator. Pădurea de arini părea, la întoarcere, și mai întunecată.

– Acum spune sincer, Bărbuț, tu chiar ai fost acolo?

- Am fost.
- La toaleta fetelor...
- Da, mă, am fost.
- Și te-ai uitat pe gaura cheii...
- M-am uitat.
- Și nu ți-a fost frică.
- Mie nu mi-e frică... în general, zise Bărbuț, cu o tresărire ușoară.